

Könyvajánló

Devianciák Magyarországon. Összeáll. és szerk. Münnich Iván, Moksony Ferenc. Bp. Közélet Kiadó. 1994. 338 oldal. 630 Ft.

A tanulmánykötet a hazai devianciák rendszerváltás utáni helyzetét tárja fel. Az előrejelzések arra utalnak, hogy a hihetetlenül felgyorsult életmódváltás kritikusabbá teheti a korábbi helyzetet, amelyre fel kell készülni. Épp ezért a deviancia témájának kutatása, a társadalmi önismeret fokozása, a beavatkozás lehetőségeinek kidolgozása mindenképpen indokolt.

A kötet szerzői elsősorban a deviáns jelenségek összefüggéseinek feltárására törekedtek, hiszen a különböző deviáns magatartásformák hátterében azonos kulturális-gazdasági okok keresendők. A kutatók a problémakör megközelítéséhez többféle tudomány – szociológia, pszichológia, statisztika, vallástudomány stb. – nézőpontját és módszerét használták fel.

A neves szerzőgárda (Andorka Rudolf, Buda Béla, Kézdi Balázs, Kolozsi Béla, Pataki Ferenc, Szakács Ferenc stb.) egy része a Társadalmi Beilleszkedési Zavarok (népszerű nevén: TBZ) kutatás egy-egy kutatóprogramját vezette korábban.

Ernyes Mihály: Fejezetek a rendőrség történetéből. 2. kötet.

Pécs. Betűcenter Lapkiadó Bt. 1994. 329 oldal. (Pandúr könyvek) 585 Ft.

A szerző ebben a könyvében a magyar rendőrség történetét 1919-től, a vidéki rendőrség államosításától, 1945-ig, a Magyar Királyi Rendőrség és Csendőrség feloszlásáig dolgozza fel.

A könyv változatos eszközökkel (jogszályok, rendeletek ismertetése, statisztikai

feldolgozások, a korabeli sajtó idézése stb.) ad képet a két világháború közötti karhatalmi testületek munkájáról, ezen felül az Interpol, az IPA és más rendőri szervezetek ismertetésével rövid nemzetközi kitekintést is nyújt.

Külön fejezet foglalkozik a vidéki és a fővárosi rendőrség tevékenységével, a vízirendészet munkájával, a korabeli rendőrségnek az alkohol és a kábítószer elleni küzdelmével. Az utolsó fejezet pedig a rendészeti szervek 1945 utáni átalakítását tárgyalja.

Ernyes Mihály – előző könyvéhez hasonlóan – információkban gazdag és olvasmányos könyvet írt a magyar rendőrség történetéről.

Gyerekcigány. Pedagógiai tanulmányok.

Összeáll. és szerk. Farkas Endre. Bp. Inter-es Kiadó. 1994. 204 oldal. 350 Ft.

A gyűjtemény az ELTE Tanárképző Főiskolán folyó cigánytémájú speciálkollégium előadásaiból válogatta anyagát. Bár az írások a legkülönfélébb foglalkozású cigány és nem cigány származású szerzők tollából születtek, valamennyi azonos álláspontot képvisel: a cigány etnikum sajátosságainak bemutatásával, a „másság” természetrajzána ismertetésével elvetik a faji előítéletet.

Valamennyi írás hangot ad annak a véleménynek, hogy a cigányság felemelkedésének sorsfordulója az iskola, de az újfajta, az etnikai kultúrák egyenlőségén alapuló oktatási rendszer kidolgozása még hátra van. Ezt az új oktatási szemléletet a szakirodalom multikulturális nevelésnek nevezi. Ennek a nevelésnek a célját, feladatait, működtetésének feltételeit Vég Katalin ismerteti. Kocz István és munkatársainak felmérése (önismeret, önbizalom, identitástudat) szerint a ci-

gánygyerekek személyiségének fő vonása az alkalmazkodó-képeség, de nagy részüknek nincs reális önképe, akarathiánnyal küszködnek, csekély a biztonságérzetük. A cigány etnikum közösségi szokásainak sokoldalú bemutatására törekszik *Karsai Ervin*: Tallózás a cigányok szokásvilágában és a cigány nyelvű mondásokban című tanulmánya. Figyelemre méltó *Tauber Istvánnak*, a neves kriminológusnak tanulmánya is, amely a cigány fiataikorúak, a deviáns viselkedések és az előítéletek problematikájával foglalkozik.

Iratok az igazságszolgáltatás történetéhez.

Bp. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó. 3. kötet. Kúriai teljes ülések, állam-védelmi felülvizsgálatok, „párt”-ítéletek, törvényességi óvások, tárgyalási jegyzőkönyvek. 1994. 915 oldal. 1555 Ft.

A dokumentumkötet-sorozat harmadik darabja újabb 73 dokumentummal bővíti a már megjelent iratanyagot.

A könyv tartalmazza többek között *Pálffy György* bűnperének iratait, *Péter Gábor* ügyének dokumentumait, az 1953-as politikai változások következményeként az internálótáborok felszámolására irányuló államigazgatási iratokat, *Farkas Mihály* ügyének 1957-es újratárgyalási iratait.

Palánkai Tiborné: Büntetőjogi alapismeretek.

Bp. ELTE Szociológiai Intézet - T-Twins Kiadó. 1994. 152 oldal. (A szociális munka gyakorlata c. sorozat) 420 Ft.

A mű a büntetőjog, a büntetőeljárás-jog és a büntetés-végrehajtási jog legfontosabb szabályainak rövid és közérthető összefoglalása.

A büntetés-végrehajtási jog egyes rendelkezéseit a negyedik fejezet tárgyalja. A büntetések és az intézkedések végrehajtásának

közös szabályai után a könyv a bíróság büntetés-végrehajtási feladatait ismerteti, különös tekintettel az egyes bv. bírói eljárásokra. A szabadságvesztés végrehajtása című részben a szerző, Palánkai Tiborné utal arra, hogy a szabadságvesztés végrehajtásának szabályai 1993. április 15-ei hatállyal több ponton – elsősorban az elítéltek jogi helyzetét illetően – lényegesen módosultak. Rövid részt találhatunk még a közérdekű munka és a pártfogó felügyelet végrehajtásáról, az elítéltek utógondozásáról. A fejezet, s egyben a könyv a fiatalokúakra vonatkozó sajátos végrehajtási szabályok ismertetésével zárul.

Pusztai László: A modern büntetőeljárás jog kialakulása Magyarországon.

Bp. Nemzeti Tankönyvkiadó. 1994. 87 oldal. 220 Ft.

A joghallgatók számára készült kiadvány a büntetőeljárás hazai történetének áttekintésére vállalkozik.

A könyv első fejezete, amely *A büntetőeljárás mint a tudományok fejlődésének függvénye* címet viseli, bemutatja a bizonyítás tanának változásait, a büntetőeljárás történeti rendszereit és azt a folyamatot, amely a modern eljárásjogok megjelenéséhez, önállóodásához vezetett. A második fejezet az első magyar büntetőeljárás kódexet, az 1896. évi évi *Bűnvádi perrendtartást* ismerteti. Ez a törvény 52 évig volt hatályban, jóllehet ez alatt a fél évszázad alatt eredeti, 1900. január 1-jén hatályba lépett szövege jócskán módosult. A harmadik fejezet az úgynevezett *szocialista jog* 1949-cel kezdődő megoldásaival, ezen belül is a büntető perrendtartás 1951-es, 1962-es és 1973-as újraszabályozásával foglalkozik. A könyv *Függelke* elvezet a máig hatályban lévő 1973. évi I. törvény módosításáig, egészen a közelmúltig.

(Válogatás az IM Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára gyűjteményeiből)